

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

**«Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων (ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/49/ΕΕ),
Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων και άλλες διατάξεις»**

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διάρκη Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από εξήντα οκτώ (68) άρθρα και δύο παραρτήματα, διαρθρώνεται δε σε δύο μέρη, εκ των οποίων το πρώτο υποδιαιρείται σε δεκαπέντε (15) κεφάλαια.

Με το πρώτο μέρος του νομοσχεδίου ενσωματώνεται στο εσωτερικό δίκαιο η Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 περί των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων, καταργουμένων των αντίστοιχων διατάξεων του ν. 3746/2009 για το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ).

Με την υπό ενσωμάτωση Οδηγία, η οποία αντικαθιστά την Οδηγία 94/19/ΕΚ (βλ., σχετικώς, ν. 2324/1995, ν. 2832/2000 και ν. 3746/2009), θεσπίζονται κοινοί κανόνες για όλα τα Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων (ΣΕΚ), με σκοπό την παροχή ομοιόμορφου επιπέδου προστασίας στους καταθέτες σε όλη την ΕΕ και, παράλληλα, την εξασφάλιση ίδιου επιπέδου σταθερότητας σε όλα τα ΣΕΚ. Συμφώνως προς την αιτιολογική σκέψη 19 της Οδηγίας, «κατά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση, οι ασυντόνιστες αυξήσεις της κάλυψης στα διάφορα κράτη μέλη της Ένωσης ώθησαν σε ορισμένες περιπτώσεις τους καταθέτες να μεταφέρουν χρήματα σε πιστωτικά ιδρύματα χωρών όπου οι εγγυήσεις των καταθέσεων ήταν υψηλότερες. Αυτές οι ασυντόνιστες αυξήσεις έχουν στερήσει ρευστότητα από τα πιστωτικά

ιδρύματα σε καιρούς ακραίων καταστάσεων. Σε καιρούς σταθερότητας, η διαφορετική κάλυψη ενδέχεται να οδηγήσει τους καταθέτες να επιλέξουν την υψηλότερη προστασία των καταθέσεων και όχι το καταθετικό προϊόν που τους αρμόζει περισσότερο. Η διαφορετική αυτή κάλυψη ενδέχεται να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Επομένως, είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί εναρμονισμένο επίπεδο προστασίας των καταθέσεων από όλα τα αναγνωρισμένα ΣΕΚ, ανεξαρτήτως του τόπου όπου ευρίσκονται οι καταθέσεις εντός της Ένωσης». Στο πλαίσιο αυτό, η Οδηγία αφενός καθορίζει εναρμονισμένο επίπεδο κάλυψης σε 100.000 ευρώ ανά καταθέτη και αφετέρου θεσπίζει ελάχιστο επίπεδο κεφαλαίων που οφείλει να διαθέτει κάθε ΣΕΚ, και εναρμονίζει τους μηχανισμούς χρηματοδότησης των ΣΕΚ και το εύρος των καλυπτόμενων προϊόντων και καταθετών. Συμφώνως προς την Οδηγία (αιτιολογική σκέψη 7), με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις «οι καταθέτες θα επωφελούνται από σημαντικά βελτιωμένη πρόσβαση στα ΣΕΚ, χάρη σε ευρύτερο και σαφέστερο πεδίο κάλυψης, συντομότερες προθεσμίες καταβολής αποζημιώσεων, καλύτερη ενημέρωση και αυστηρές απαιτήσεις χρηματοδότησης. Κατά τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί η εμπιστοσύνη του καταναλωτή στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς».

Με το κεφάλαιο Α΄ του πρώτου μέρους (άρθρα 1-4) προσδιορίζεται ο σκοπός, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων, δίδονται ορισμοί και ορίζεται το ιδρυθέν διά του άρθρου 2 του ν. 3746/2009 (βλ. και άρθρο 2 του ν. 2832/2000) Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) ως φορέας του ελληνικού ΣΕΚ και του συστήματος εγγύησης επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς και ως Ταμείο Εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων.

Με το κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 5-7) θεσπίζεται υποχρεωτική συμμετοχή στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα, και προβλέπονται οι όροι παύσης συμμετοχής τους σε αυτό.

Με το κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 8-11) προσδιορίζονται οι επιλέξιμες προς κάλυψη καταθέσεις, το ανώτατο όριο κάλυψης ανά καταθέτη και ανά πιστωτικό ίδρυμα (100.000 ευρώ και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, 300.000 ευρώ), ο τρόπος προσδιορισμού του προς αποζημίωση ποσού, οι προϋποθέσεις ενεργοποίησης και η διαδικασία καταβολής αποζημίωσης στους καταθέτες.

Αντιστοίχως, με το κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 12-19) προσδιορίζονται οι επιλέξιμες προς κάλυψη απαιτήσεις από επενδυτικές υπηρεσίες, το ανώτατο όριο κάλυψης (30.000 ευρώ), ο τρόπος προσδιορισμού του προς αποζημίωση ποσού, οι προϋποθέσεις ενεργοποίησης και η διαδικασία καταβολής αποζημίω-

σης στους επενδυτές-πελάτες (πρόσκληση προς υποβολή αιτήσεων, καταγραφή και αξιολόγηση απαιτήσεων, καθορισμός ύψους καταβλητέας αποζημίωσης, ανακοίνωση της απόφασης του ΤΕΚΕ).

Με το κεφάλαιο Ε' (άρθρα 20-23) τίθενται διατάξεις για την κατά περίπτωση κατάταξη απαιτήσεων ως επιλέξιμων καταθέσεων ή ως επιλέξιμων απαιτήσεων από επενδυτική υπηρεσία, την παραγραφή αξιώσεων υπέρ και σε βάρος του ΤΕΚΕ, και την υποκατάσταση του ΤΕΚΕ στα δικαιώματα των αποζημιωθέντων καταθετών και επενδυτών-πελατών.

Το κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρο 24) ρυθμίζει, κατά παραπομπή στο άρθρο 2 του ν. 4335/2015 (με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εσωτερικό μας δίκαιο η Οδηγία 2014/59/ΕΕ), ζητήματα χρηματοδότησης μέτρων εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων.

Με το κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 25-29) ορίζεται ότι το ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων (ΣΚΚ) αποτελείται από τα διαθέσιμά του και τυχόν απαιτήσεις του από οποιαδήποτε αιτία, καθώς και ότι τα διαθέσιμά του σχηματίζονται από τακτικές, έκτακτες και αρχικές εισφορές, τις οποίες καταβάλλουν τα συμμετέχοντα στο ΣΚΚ πιστωτικά ιδρύματα, και από δανεισμό, σε περίπτωση που τα διαθέσιμα του ΣΚΚ δεν επαρκούν για την καταβολή αποζημιώσεων ή τη χρηματοδότηση μέτρων εξυγίανσης. Το επίπεδο-στόχος των διαθεσίμων του ΣΚΚ ανέρχεται σε ποσοστό 0,8% επί του ύψους των εγγυημένων καταθέσεων.

Αντιστοίχως, με το κεφάλαιο Η' (άρθρα 30-35) ορίζεται ότι το ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων (ΣΚΕ) είναι ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επί μέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαρέτου στα συμμετέχοντα σε αυτό πιστωτικά ιδρύματα, αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης από το ΤΕΚΕ, συνιστάται δε και διαμορφώνεται με βάση τις αρχικές, τακτικές και έκτακτες εισφορές των συμμετεχόντων στο ΣΚΕ πιστωτικών ιδρυμάτων, τις προσόδους και τα έσοδα που προκύπτουν από τη διαχείριση της περιουσίας του, και τα έσοδα από τη ρευστοποίηση απαιτήσεών του. Ορίζεται, επίσης, ότι, ιδίως προς διασφάλιση της ρευστότητας που απαιτείται για την καταβολή οφειλόμενων αποζημιώσεων, το ΣΚΕ μπορεί να δανείζεται τα απαιτούμενα κεφάλαια από τα συμμετέχοντα σε αυτό πιστωτικά ιδρύματα ή και από άλλες πηγές.

Το κεφάλαιο Θ' (άρθρο 36) ρυθμίζει, κατά παραπομπή στο άρθρο 2 του ν. 4335/2015, ζητήματα σχετικά με τα διαθέσιμα και τις εισφορές του ΣΚΕ.

Το κεφάλαιο Ι' (άρθρα 37-38) περιλαμβάνει διατάξεις για τον τρόπο κάλυψης των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών του ΤΕΚΕ.

Με το κεφάλαιο ΙΑ' (άρθρα 39-40) ρυθμίζονται ζητήματα τοποθέτησης και χρήσης των διαθεσίμων του ΤΕΚΕ.

Με το κεφάλαιο ΙΒ' (άρθρα 41-47) θεσπίζονται υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων προς ενημέρωση αφενός του ΤΕΚΕ και αφετέρου των καταθετών και επενδυτών-πελατών, ρυθμίζονται θέματα συνεργασίας του ΤΕΚΕ με άλλα συστήματα εγγύησης καταθέσεων και αποζημίωσης επενδυτών-πελατών εντός της Ε.Ε., και προβλέπεται η διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Το κεφάλαιο ΙΓ' (άρθρα 48-51) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη διοίκηση του ΤΕΚΕ, τις αρμοδιότητες, τον τρόπο διορισμού, συγκρότησης και λήψης αποφάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο, τον οικονομικό έλεγχο και τις οικονομικές καταστάσεις του ΤΕΚΕ, τη συγκρότηση και το προσωπικό του, καθώς και ρυθμίσεις για ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων και υποχρέωσης πίστης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και του προσωπικού του ΤΕΚΕ.

Με το κεφάλαιο ΙΔ' (άρθρο 52) θεσπίζονται διατάξεις για την επιβολή κυρώσεων επί πιστωτικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν στο ΤΕΚΕ.

Τέλος, με το κεφάλαιο ΙΕ' (άρθρο 53) θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις για τις ρυθμίσεις του πρώτου μέρους του νομοσχεδίου.

Το δεύτερο μέρος του νομοσχεδίου περιλαμβάνει ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών και, συγκεκριμένως, τροποποιήσεις του άρθρου 2 του ν. 4335/2015 ως προς ζητήματα εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθρο 54), του ν. 4350/2015 ως προς τη συγκρότηση της Επιτροπής Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών (άρθρο 55), των ν. 3862/2010 και 2251/1994 ως προς ζητήματα υπηρεσιών πληρωμών (άρθρο 56), καθώς και του ν. 3691/2008 ως προς την «Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» (άρθρο 57). Προβλέπεται δυνατότητα περαιτέρω παράτασης της προθεσμίας εισαγωγής μετοχών Ανωνύμων Εταιρειών Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία σε οργανωμένη αγορά με αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 58) και εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Οικονομικών να χορηγεί προσωρινό δάνειο προς τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης του άρθρου 67 του Κανονισμού (ΕΕ) 806/2014 για τις ανάγκες της πρώτης λειτουργίας του, κατά το ύψος συμμετοχής που αναλογεί στη χώρα μας (621.000.000 ευρώ) (άρθρο 59). Επίσης, τροποποιούνται ρυθμίσεις που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (άρθρο 60), τα άρθρα 91 και 132 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (άρθρα 61-62), το άρθρο 17 του ν. 3833/2010 ως προς τον φόρο πολυτελείας (άρθρο 63), το άρθρο 36 του ν. 1676/1986 (άρθρο 64) και την υπουργική απόφαση Δ.697/35/1990 που κυρώθηκε με το άρθρο 32 του ν. 1884/1990 (άρθρο 65). Περαιτέρω, παρέχεται εξουσιοδότηση στον αρμόδιο υπουργό για την παρά-

ταση της θητείας της Διευθύντριας του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (άρθρο 66) και τον διορισμό Καλλιτεχνικού Διευθυντή στην «Ελληνικό Φεστιβάλ Α.Ε.» (άρθρο 67). Τέλος, ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νομοσχεδίου (άρθρο 68).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Με την προτεινόμενη παράγραφο 1 δίδονται νομοθετικοί ορισμοί των εννοιών που χρησιμοποιούνται στο πρώτο μέρος του νομοσχεδίου. Παρατηρείται, καταρχάς, ότι, για λόγους ακριβολογίας, το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής: «Για τους σκοπούς του πρώτου μέρους του παρόντος νόμου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:».

Με την περίπτωση 38 της προτεινόμενης παραγράφου 1 ορίζεται ως «υποκατάστημα» «ο τόπος επιχείρησης νομικώς εξαρτώμενης από ίδρυμα, η οποία διενεργεί άμεσα, όλες ή ορισμένες από τις συναλλαγές που εντάσσονται στις δραστηριότητες των ιδρυμάτων».

Επισημαίνεται σχετικώς, αφενός, ότι αντί του όρου «ίδρυμα» θα έπρεπε να χρησιμοποιείται ο όρος «πιστωτικό ίδρυμα», ορισμός του οποίου δίδεται στην περίπτωση 30, και, αφετέρου, ότι «νομικώς εξαρτώμενο» μπορεί να είναι όχι μόνο ένα υποκατάστημα αλλοδαπού πιστωτικού ιδρύματος, αλλά και μία θυγατρική του εταιρεία. Παρατηρείται, εξ άλλου, ότι, με το άρθρο 2 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/49/ΕΕ, ως «υποκατάστημα» ορίζεται «η έδρα εκμετάλλευσης [“place of business”, στη διατύπωση της Οδηγίας στα αγγλικά] ενός πιστωτικού ιδρύματος σε κράτος μέλος, η οποία δεν έχει ίδια νομική προσωπικότητα και διενεργεί απευθείας, εν όλω ή εν μέρει, πράξεις που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος».

2. Επί του άρθρου 9

Συμφώνως προς το άρθρο 5 παρ. 2 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ορισμένες καταθέσεις «προστατεύονται άνω των 100.000 EUR για τρεις μήνες τουλάχιστον και όχι πέραν των 12 μηνών από το χρονικό σημείο κατά το οποίο το ποσό πιστώθηκε ή από τη στιγμή κατά την οποία οι καταθέσεις αυτές καθίσταται δυνατόν να μεταβιβασθούν νομίμως». Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου 2 το πρόσθετο όριο για τις καταθέσεις αυτές ορίζεται σε 300.000 ευρώ και το χρονικό διάστημα ισχύος της ανωτέρω πρόσθετης προστασίας σε έξι μήνες από την ημέρα πίστωσης των σχετικών ποσών.

Επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς την από 21-1-2016 γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (CON/2016/3), επειδή για την ανωτέρω πρόσθετη κάλυψη τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα καταβάλλουν πρόσθετες εισφορές, ο προσδιορισμός του προαναφερθέντος πρόσθετου ορίου των 300.000 ευρώ θα πρέπει να είναι «αποτέλεσμα προηγούμενης μελέτης αξιολόγησης συνεπειών, ώστε να εξασφαλίζεται ότι το ΤΕΚΕ θα είναι σε θέση να καλύψει τις απαιτήσεις καταθετών και πελατών-επενδυτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας πιστωτικού ιδρύματος που τηρεί επιλέξιμες καταθέσεις πέραν του, εναρμονισμένου σε επίπεδο ΕΕ, ορίου κάλυψης».

3. Επί του άρθρου 56

Με την προτεινόμενη παράγραφο 2 αντικαθίσταται το άρθρο 4γ του ν. 2251/1994 και αίρεται η αντινομία που υφίσταται σήμερα μεταξύ της αντικαθιστάμενης διάταξης και αυτής του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 49 του ν. 3862/2010. Συγκεκριμένως, με το άρθρο 49 παρ. 3 του ν. 3862/2010, δια του οποίου ενσωματώθηκε στο εσωτερικό μας δίκαιο το άρθρο 52 παρ. 3 της Οδηγίας 2007/64/ΕΚ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, ορίζεται ότι «ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν δικαιούται να θέτει περιορισμούς στο δικαίωμα του δικαιούχου, να προσφέρει στον πληρωτή έκπτωση για τη χρήση του συγκεκριμένου μέσου πληρωμών. Ο δικαιούχος δεν δικαιούται να επιβάλλει επιβαρύνσεις στον πληρωτή για την χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών». Με το άρθρο 4γ του ν. 2251/1994, με τον οποίον ρυθμίζονται ζητήματα προστασίας των καταναλωτών, το οποίο προστέθηκε με την υπουργική απόφαση Ζ1-891/2013 (ΦΕΚ Β' 2144) στο πλαίσιο ενσωμάτωσης του άρθρου 9 της Οδηγίας 2011/83/ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, ορίζεται ότι «απαγορεύεται στον προμηθευτή να χρεώνει στους καταναλωτές, για τη χρήση ενός συγκεκριμένου μέσου πληρωμής, δαπάνη υπερβαίνουσα το κόστος χρήσης αυτού του μέσου από τον ίδιο». [Για το ζήτημα της ερμηνευτικής άρσης της ανωτέρω αντινομίας, βλ. Γ. Μπαμπέτα, Οι πρόσθετες χρεώσεις (surcharging) για τη χρήση μέσων πληρωμών μεταξύ δικαίου πληρωμών και προστασίας του καταναλωτή, ΔΕΕ 2015, σελ.497-511].

Δια της προτεινόμενης ρύθμισης, συμφώνως προς την οποία «ο προμηθευτής δεν δικαιούται να επιβάλλει επιβαρύνσεις στους καταναλωτές για τη χρήση ενός συγκεκριμένου μέσου πληρωμής», το ζήτημα επιλύεται νομοθετικώς υπέρ της ρύθμισης του άρθρου 52 παρ. 3 της Οδηγίας 2007/64/ΕΚ, προς όφελος του καταναλωτή. Η ακολουθούμενη λύση παρίσταται συμβατή με την Οδηγία 2011/83/ΕΕ, κατά την αιτιολογική σκέψη 54 της οποίας, «σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (...), τα

κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να απαγορεύουν ή να περιορίζουν το δικαίωμα των εμπόρων να απαιτούν επιβαρύνσεις από τους καταναλωτές, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να ενθαρρυνθεί ο ανταγωνισμός και να προαχθεί η χρήση αποτελεσματικών μέσων πληρωμής. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να απαγορευθεί στους εμπόρους να χρεώνουν τους καταναλωτές με δαπάνες που υπερβαίνουν το κόστος που πληρώνει ο έμπορος για τη χρήση ορισμένων μέσων πληρωμής» [βλ., συναφώς, και τις από 24-10-2013 προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα στην υπόθεση C-616/11 (T-Mobile Austria), σκέψη 89, συμφώνως προς την οποία, η υποχρέωση που επιβάλλεται στα κράτη μέλη δια του άρθρου 19 της Οδηγίας 2011/83/ΕΕ «δεν θίγει με κανένα τρόπο τη δυνατότητά τους να προβλέπουν γενική απαγόρευση των πρόσθετων χρεώσεων»].

Αθήνα, 2 Μαρτίου 2016

Η εισηγήτρια
Μαριάνθη Καλυβιώτου, Δ.Ν.
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών